

מטעמי תורת חיים

פרשת תזריע מצורע – מעלת הטהרה במקוה

התורה מתארת כמה סוגי טומאות אשר בכולן יצטוו להיטהר באמצעות טבילה במים. **בטומאת המצורע** נאמר "וְכַבֵּס הַמִּטְהָר אֶת בְּגָדָיו וְגִלְחָ אֶת כָּל שְׁעָרוֹ וְרִחַץ בַּמִּים וְטָהַר וְאַחֵר יָבֹא אֶל הַמִּטְהָר וְיָשֵׁב מִחוּץ לָאֹהֶל שְׁבַע יָמִים" (ויקרא יד, ח). **בטומאת הזב** נאמר "וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזֹּבּוֹ וְסָפַר לוֹ שְׁבַע יָמִים לְטַהֲרָתוֹ וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרִחַץ בַּמִּים חֲמִישֵׁי יָמִים וְטָהַר" (ויקרא טו, יג). **באיש הרואה שכבת זרע** נאמר "וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שְׁכַבְתָּ זֶרַע וְרִחַץ בַּמִּים אֶת כָּל בְּשָׁרוֹ וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב" (ויקרא טו, טז). וכן למדו רבותינו כי אשה שהיא טמאה **בטומאת הנידה** צריכה טבילה במקוה טהרה (ראה תוס' על גמ' יומא דף עח ע"א ד"ה מכאן).

יש להתבונן, מדוע תקנת הטהרה של האיש והאשה מכל הטומאות הללו וכן מטומאות אחרות היא דווקא על ידי טבילה בתוך המים?

בימי בראשית הופרדו המים התחתונים ונקבע שיעבירו טומאה מהאדם

בתחילת הבריאה היה כל העולם מכוסה במים כפי שנאמר "וּבְרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הִיְתָה תֵהוֹ וְרָחוֹץ וְחָשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בראשית א, א-ב). ביום השני לבריאת העולם לקח הקב"ה את המים שהיו בעולם וחילק אותם לשניים, חלק שם למטה והם הנהרות והמעיינות, וחלק שם ברקיע השמים כפי שנאמר "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדֵּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן" (בראשית א, ו-ז). **באותה שעה היו המים שנתן הקב"ה למטה מתרגשים ומייללים צווחים ובוכים מדוע לא זכו להיות קרוב ליוצרים.** ואז הם העזו פניהם בקעו תהומות וביקשו לעלות למרום, עד שגער בהם הקב"ה וכבש אותם תחתיו (ספר 'רזיאל המלאך' דף כט ע"ב).

אז אמר הקב"ה למים התחתונים שכיון שהם עשו לכבודו לכן אין המים העליונים יאמרו שירה עד שייטלו רשות מהם שנאמר "מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁפָּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה" (תהלים צג, ד), כלומר קודם ישבחו המים התחתונים שהם "מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁפָּרֵי יָם" ורק אז "אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה" – שישבחו גם המים העליונים. ועל שם מעשה זה שבתחילת הבריאה נקראו המים שלמטה 'מים הבוכים' (ספר 'רזיאל המלאך' דף כט ע"ב. ראה 'תיקוני הוזהר' תיקון ח' דף ט ע"ב ד"ה והאי איהו). מיד אחר כך ציוה הקב"ה שיתכנסו המים התחתונים. והם היו הולכים לכיוונים שונים לצפון ולדרום, לפי שלא הודיעם לאן להתכנס, עד שסטר בהם הקב"ה ואמר להם להתכנס לאוקיינוסים ולימים שנאמר "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתִּבָּרָא הַיַּבְשָׁה וַיְהִי כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לַיַּבְשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב" (בראשית א, ט-י) ('מדרש תנחומא' פרשת חיי שרה אות ג).

באותה שעה התנה הקב"ה עם המים שלמטה שיהיו מפרישים את ישראל מטומאה לטהרה, כלומר שישראל יטהרו על ידי הטבילה בהם (וזהו פרשת ויקהל דף קצח ע"ב ד"ה ביוםא תניינא). ודין הוא שהמים התחתונים יטהרו את האדם הטובל בהם, לפי שהם כנגד המים העליונים ('מדרש תלפיות' לר' אליהו הכהן תחילת ענף טהרה ד"ה מפני מה) ומיסודם של המים העליונים (גילוי רזיא' לרבי אברהם תלמיד האר"י ז"ל דף יא ע"ב), וכמו שהמים העליונים נמצאים בטהרה והם היפך מקור הטומאה, כך כנגדם גם המים התחתונים פועלים את היפך הטומאה (עפ"י 'טעמי מצוות' לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה מצוה לשלח טמאים). **ואפילו שהמים התחתונים נמצאים על הארץ שהוא מקום טומאה, אף על פי כן ה' הטביע בהם שיוכלו להעביר את הטומאה מגופם הגס של בני האדם** ('אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף קצח ע"ב ד"ה 'אייר חייא מאן מהרמ"ק). ומשום שעל פי דבר קודשו של ה' יתברך נקבעה הטהרה 'במקוה המים', על כן נקרא הקב"ה בעצמו בשם "מקוה" כפי שנאמר "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה" כַּל עֲזָבִיד יִבְשׁוּ וְסוּרִי בָּאֶרֶץ יִקְתְּבוּ כִּי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְהוָה" (ירמיה יז, יג) (ספר 'רזיאל המלאך' דף ט ע"ב טור ב).

הטומאה רוצה להיאחז בבני ישראל ובפעולות מעשי ידיהם

ה' יתברך חקק כי הטומאה לא שורה ביסודות הבריאה כל זמן שהיסודות עומדים במקום בו הניחם ה' בששת ימי בראשית (גילוי רזיא' לתלמיד האר"י ז"ל דף י ע"א), לכן כל גידולי קרקע וכן המים המחוברים לקרקע לא נטמאים. אמנם בדברים הנעשים על ידי פעולות האדם ומסיבותיו והקרויים לצרכיו, כן יתכן טומאה או טהרה (משך חכמה' לר' מאיר שמחה הכהן מדווינסק פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר). והטעם הוא, כי האדם נעשה מן העפר, והרי העפר הוא לחמו של הנחש שנאמר "וַיִּנְחַשׂ עָפָר לְחֶמְדוֹ" (ישעיה סה, כה) לכן יש לסטרא אחרא יכולת שליטה באדם ובמעשיו (גילוי רזיא' לתלמיד האר"י ז"ל דף י ע"א). וכן הוא כאשר האדם חוטא, שאז שורה עליו כוח הרע והטומאה שכפי חטאו הוא מלוכלך בו (ידעת חכמה' למחר"ל פוחוביצ'ר שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"א), כמו שגם נוצר מזיק בעוון חטאו (עפ"י 'וישכם אברהם' לר' אברהם פאלאג'י על תהלים מזמור נו ד"ה לב טהור ברא).

מטעם זה עם ישראל הוזהרו על 'הטומאה' בעבירות החמורות כי הדברים תלויים בהם עצמם. כגון איסור אכילת שרצים שעליו נאמר "אֶל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג) וכן באיסור שכיבה עם בהמה שנאמר "וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכִבְתְּךָ לְטִמְאָה בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמֹד לִפְנֵי בְהֵמָה לְרִבְעָה תִבֵּל הוּא: אֶל תִּטְמְאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְּכָל אֵלֶּה נִטְמָאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם" (ויקרא יח, כג-כד), וכן באיסור הלנת גופת אדם תלוי שנאמר "לֹא תִלֵּן נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי קָלְלָת אֱלֹקִים תִּלְוִי וְלֹא תִטְמָא

קוראים יקרים! בואו לסייע לנו בתרומות להדפסת הכרך השני של ספר "מטעמי תורת חיים"

ניתן ליצור קשר בטלפון 052-7675933. אפשר לתרום באשראי דרך עמדות 'קהילות', וכן להעביר תרומות לחשבון המיועד להוצאת הספרים:

בנק הדואר מספר 09 | סניף 001 | מספר חשבון 30608503 | שם החשבון חיים לנגר

אֶת אֲדֹמֶתָךְ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ נָחֳלָה (דברים כא, כג). וככל שהאדם קרוב יותר לשלימות יכולה יותר הטומאה להיאחז בו. **לכן היא נאחזת בן ישראל** (משך חכמה לר' מאיר שמחה הכהן מדווינסק פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר), **אך לעומת כן הגויים אף שהם טמאים מצד עצמם** (עפ"י 'נחלת בנימין' לר' בנימין וואלף על טעמי המצוות מצוה יד ד"ה אמור מעתה), **לא נטמאים מטומאות העולם הזה לפי שהם רחוקים מהשלימות**, וממילא קרובים להיות כמו יסודות הטבע שאינם נטמאים (משך חכמה פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר).

רוח הטומאה לא נכנסת לתוך המים לפי ששם מקום הטהרה

הטומאה נקראת "רוח" כפי שנאמר "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נֶאֱמָר יְהוָה צְבָאוֹת אֲקָרִית אֶת שְׁמוֹת הַעֲצָבִים מִן הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רֹחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ" (זכריה יג, ב). וכפי שאין דרכה של רוח רגילה להיכנס לתוך מים, ואף אם נכנסת היא מיד יוצאת החוצה, כך גם בטומאה, שאם נכנס אדם לתוך מים הרי 'רוח הטומאה' מושלכת ממנו החוצה (יחסד לאברהם לר' אברהם אזולאי מעין שני עין הקורא נהר נט, 'דעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם 'יחסד לאברהם'), ועל ידי כן האדם מפשיט מעליו את רוח הטומאה (ידעת חכמה שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם 'ראשית חכמה'). לכן אין סילוק לטומאה השורה על כל הגוף אלא על ידי טבילה במקוה (ישעיה דעתי טוב לר' חיים ויטאל פרשת וירא ד"ה עוד אחרת), שבאמצעותה האדם פושט מעליו את 'רוח הטומאה', והיא עוזבת אותו לעולם (ידעת חכמה בחלק 'שער התשובה' תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב). וזה דומה להטבלת כלים שהיו בבעלות גוי, שעל ידי הטבלתם מסתלקת מהם אחיזת הזוהמא והם נכנסים לקדושה (עפ"י 'ליקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב חלק יורה דעה א' הכשר כלים ב' אות ז).

וזה הטעם מדוע גר חייב לטבול לגרותו וכל זמן שלא טבל הרי שעדיין לא נקרא 'גר' (ראה רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג, א), כי כאשר הוא היה 'גוי' תחת יד השרים החיצוניים הרוחניים, הם השליטו עליו כוחות 'חיצוניים' טמאים ולא מצאה 'הקדושה' מקום לחול עליו שהרי הקדושה והטומאה 'צרות' זו לזו. אך בשעת הכנסתו לדת מכניסים אותו לתוך המים (נחלת בנימין לר' בנימין וואלף על טעמי המצוות מצוה יד ד"ה אמור מעתה) ואז הוא נטהר מזהמת שבעים האומות, ונכלל בקדושת ישראל (ליקוטי הלכות לר' נתן מנמירוב תלמוד ר' נתן מברסלב יורה דעה ב' הלכות גרים אות טז) ששם יד הקדושה כן שולטת עליו, כפי שאמר ה' "כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אֲתָךְ אֲנִי" (ישעיה מג, ב) (נחלת בנימין על טעמי המצוות מצוה יד ד"ה אמור מעתה). ובעוד הגר בתוך המים תלמידי חכמים מודיעים לו שוב מקצת מצוות קלות ומצוות חמורות (גמ' יבמות דף מז ע"ב. ראה שו"ע יורה דעה סימן רסח סעיף ב) ובזה 'מעמיסים' עליו את המצוות (נחלת בנימין מצוה יד ד"ה אמור מעתה), והוא מצדו מקבל עליו עול מצוות (רש"י גמ' יבמות דף מז ע"ב ד"ה ומודיעין אותו). ואז בעת צאתו מהמים אי אפשר כבר ל'קליפה' לחזור ולשלוט עליו, כי הוא כבר קיבל עליו את אדנות הבורא בקבלת המצוות (נחלת בנימין מצוה יד ד"ה אמור מעתה) (להרחבה על הגרים ושורשם ראה אחד ממאמרינו לפרשת עקב – מיקור נשמות הגרים!).

ומשום שהטהרה היא דווקא במים, לכן מצינו שהשכינה שורה במקומות שיש מים. כך נאמר על גן עדן "וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹקִים מִן הָאֲדָמָה כֵּל עֵץ נָחֵמָד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הָגֵן וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְנֶעַר: וְנִהְיָ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָגֵן וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאֶרֶץ עֵדֶן רְאשִׁים" (בראשית ב, ט-ו). כך מצינו בהר סיני כפי שנאמר בעת שריפת העגל "וְאֶת חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֵגֶל לִקְחֹתִי וְאֲשַׁרְף אֹתוֹ בָּאֵשׁ וְאָכַת אֹתוֹ טָחוֹן הֵיטֵב עַד אֲשֶׁר דָּק לְעָפָר וְאֲשַׁלֵּךְ אֶת עָפָרוֹ אֶל הַנֶּחֱל מִן הָהָר" (דברים ט, כא). וכן היה אצל יחזקאל הנביא כאשר התגלה אליו ה' "בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים" הטומאה שנאמר "הִיָּה הָיָה דָּבָר יְהוָה אֶל יְחִזְקָאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יְד יְהוָה" (יחזקאל א, ג) (ראה זוהר פרשת יתרו דף פב ע"ב ד"ה אלא הכי תאמא). וכך יהיה לעתיד לבוא כאשר ייצאו מים מבית ה' שנאמר "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִסְפוּ הַקְּהִלִּים עָסִיס וְהַגְּבֻעוֹת תִּלְכְּנָה חֶלֶב וְכָל אֲפִיקֵי יְהוּדָה יִלְכוּ מַיִם וּמַעַיִן מִבֵּית יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל הַשְּׁטִיטִים" (יואל ד, יח) (ספרי חיים לר' חיים פאלאגי סימן נו בשם 'ליקוטי ראובני' פרשת בראשית דף יד ע"ב).

על ידי הטבילה במים לא נשארת שום שארית טומאה, כי המים מעבירים את כל ה'טינוף' וה'לכלוך' המולידים מיאוס וחולי בנפש, וכל זמן שלא טבל האדם הוא עדיין בטומאתו (עפ"י 'אלה המצוות' לר' משה חאגיז מצוה קפא ד"ה 'ובאהבת ה' ומדבר שם בענין הנידה). רק שטהרת האדם צריכה להיות דווקא בנהר או מעיין או ים המחבורים לקרקע, לפי שאז אין יכולת לסטרא אחרא לשלוט או לפגוע במים הללו, ואז הם ראויים להשלים מקוה לשיעור של ארבעים סאה אפילו אם הם מלוחים או פסולים לאכילת כלב. אך אם האדם ישאב מהמים הללו וינתקם ממקור שורשם באדמה אזי מיד הטומאה יכולה לשלוט בהם. וזה למעט אם האדם חיבר את המים שהפריד וכינס אל 'מים שאינם' שאובים ועשה הכל כפי הדין שהורו רבותינו (נגליא רז"א לתלמידי האר"י ז"ל דף יא ע"א-ע"ב). מטעם זה לא מועיל להיטהר באמבטיה או בריכה, שבהם ישנם רק מים שנשאבו על ידי בני האדם (ראה שו"ת 'תורה לשמה' חלק אורח חיים סימן שע"ה שמקל לבעל קרי בארבעים סאה שאובים).

אם יש חציצה בטבילה לא מסתלקת הטומאה מהאדם שטבל

אדם טמא שטובל לטהרתו צריך להכניס את כל גופו בתוך המים, כי אם תישאר אפילו שערה אחת מחוץ למים הוא לא יטהר, משום שהטומאה עדיין תהא נאחזת שם (ספר 'נגליא רז"א' דף יא ע"ב, 'יחסד לאברהם' מעין שני עין הקורא נהר נט ד"ה ועם), והיא תחזור לשרות על כל גופו אחרי שהוא ייצא מהמים (יחסד לאברהם מעין שני עין הקורא נהר נט ד"ה ועם, 'עיר מקלט' לר' לידא פרשת נשא סימן שס, 'ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם 'יחסד לאברהם'). ועוד ישנם שורה מקומות בגוף האדם שבהם נָדָל שיער, ומקומות אלו הם כמו 'כסא' לכוחות הטומאה – הראש, לחי ימין, לחי שמאל, בית השחי ימין, בית השחי שמאל, החזה, ירך ימין, ירך שמאל, סביב הגיד, החלק שבאחוריו (יחסד לאברהם לר' אברהם אזולאי מעין שביעי נהר יג). ואם לא יגיעו המים בעת הטבילה לאותם המקומות אז לא יטהר האדם. משום כך אם בעת הטבילה אדם קומט את אצילי ידיו אל גופו כך שלא מגיע לשם שטף המים, הרי הוא עושה באותם המקומות 'בית מנוס' אל כוח הטומאה, וכאילו מעולם הוא לא בא אל תוך המים. לכן צריך הטובל לפשוט את ידיו ורגליו כדי שיגיעו המים בכל מקומות ממשלת כוחות הטומאה (נחלת בנימין לר' בנימין וואלף על טעמי המצוות מצוה יד ד"ה וטעם הדבר).

ומשום שמקום אחיזת הטומאה באדם היא בגופו ומבחוץ בלבד (זוהר פרשת תצוה דף קפב ע"ב ד"ה אמר ליה אי הכי), לכן לא צריך שיבואו מים בפועל במקומות נסתרים כמו 'בית הסתרים' ו'בית הקמטים' (מצודת דוד' להרד"י על טעמי המצוות מצוה תנה ד"ה פרטי המצוה) אף שמקומות אלו צריכים להיות ראויים לביאת מים (רמב"ם הלכות מקואות פרק ב, ח וכן 'כסף משנה' שם. וראה גמ' נידה דף סו ע"ב וכן שו"ע יורה דעה סימן קצח), כי אין 'הרוח רעה' של הטומאה שורה בדבר הסמוי מן העין (מצודת דוד' להרד"י על טעמי המצוות מצוה תנה ד"ה פרטי המצוה). וכמו שמועילה הטבילה לאיש הישראלי לסלק מעליו את הטומאה, כך גם אצל גרים, על ידי הטבילה הם פושטים מעליהם את 'רוח הטומאה' שמצד הגויים ועוזבים אותה עולמית, ואחר כך נכנסים אל קדושת ישראל (אברהם אזולאי לר' אברהם פאלאגי מערכת ג אות סז ד"ה והטבילה).

הטבילה במקוה מחזירה את האדם להיות כביכול שוב בבטן אמו

המים במקוה הם בחינת המים שקדמו לכל חלקי בריאת העולם (ילקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב בחלק יורה דעה ב' נדרים ב אות יא), **וכאשר האיש או האשה טובלים במקוה טהרה, הם נעשים מכוסים במים כפי שהבריאה היתה בתחילתה מכוסה כולה במים, ובהם הם כביכול חוזרים ליסודם** (ישוען סודות' לתלמיד הרמב"ן אות ז). **לכן כל טהרה מוכרחת להיות בתוך מים כדי שתהיה כדמיון מה שהיה בתחילת בריאת העולם כפי נאמר "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ : וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ וְנָחַו וְחָשָׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם"** (בראשית א, א-ב) (ועי' מקלט' לר' דוד לידא על טעמי המצוות פרשת מצורע סימן קע"ה, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידי). **וצריך שהאדם הטובל במים יחשוב כי כל העולם כעת חוזר להיות מים במים וכאילו עתה זה התחלת בריאת העולם** (מחשבות חרוץ' לר' צדוק הכהן מלובלין הנקרא 'החוזה מלובלין' דף ד ע"ב ד"ה וכן הם) **שהיה כולו מים** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידי), **ועמו גם הוא נברא ונולד מחדש** (מחשבות חרוץ' לר' צדוק הכהן מלובלין דף ד ע"ב ד"ה וכן הם).

ויש במקוה שיעור 'ארבעים סאה' מים המכונסים, לפי שכשאדם טובל ומתחדש בעלותו מהם (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידי) **הוא כביכול חוזר לאותם 'ארבעים יום' ראשונים שבהם נוצר במעי אמו והיה ללא חטא** (יאשל אברהם' לר' אברהם טובינא על טעמי המצוות מצוה רמח דף קלד ע"ב ד"ה ועם מי סאה). **ולכן אדם שטובל מקופל כמו תינוק המקופל עם רגליו בבטן אמו** (יבני יששכר' לר' צבי אלימלך מדינב מאמרי חודש אלול מאמר א אות טו ד"ה ואגב אפרש). המקוה הוא בחינת 'אֶם הבנים' שבו האדם בא בבחינת עיבור מחדש, ומונח במים כמו בבטן אמו ונעשה על ידי זה בריה חדשה עם כל חלקי שורשי נשמתו, בבחינת לידה חדשה. **לכן כשצדיקים ואנשי מעשה רצו לפעול 'המתקת הדינים' עבור אשה המתקשה בלידה הם היו הולכים אל המקוה לטבול, כדי לעורר בזה את בחינת הלידה לצאת מרחם אמו.** וזה נרמז בפסוק "אֶת נָחָב בְּסוּפָה וְאֶת הַנְּחָלִים אֶרְנוֹן" (במדבר כא, יד) כאשר התיבה "סוּפָה" עולה בגמטריא 'מקוה', והאותיות "אֶת נָחָב" הן ראשי תיבות הפסוק "בְּטָרָם תָּבוֹא אֶלְהֶן הַמְּלִאֲדָת וְלָדוּ" (שמות א, יט) (יאמרי נועם' לר' מאיר מדזיקוב פרשת בשלח אות יב ד"ה וענין העלאת ניצוצין קדישין).

היוצא מן המקוה מתיילד ונעשה כברייה חדשה (יבני יששכר' לר' צבי אלימלך מדינב מאמרי חודש אלול מאמר א אות טו ד"ה ואגב אפרש), **ונרמז הדבר בפסוק שתיקן האר"י ז"ל לומר אחרי שיוצאים מהמקוה (יקרבן שבת' לר' בצלאל הדרשן פרק ח' סימן ו' ד"ה ונראה) "לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקֶרְבִּי"** (תהלים נא, יב), כאשר ראשי התיבות "לֵב טָהוֹר בְּרָא" עולים 'טבול' (ראה 'ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל על תהלים מזמור נא) וסופי התיבות הללו עולים 'ברא', לפי שהטבילה עם כוונה גורמת לאדם להיות בריה חדשה (מאמר שבתות ד' להרמ"ע מפאנו חלק 'יהודים' יחוד מב ד"ה לב טהור ברא, 'ילקוטים יקרים' מהמגיד ממעזריטש בדף לו ע"א ד"ה והנה פעולת התענית) ש'רוח הטומאה' מסתלקת מעליו, **ומתקיים בו "רוח נכון חדש בקרבי" כי ה' יתברך מחדש בו רוח חדשה** (יקרבן שבת' לר' בצלאל הדרשן פרק ח' סימן ו' ד"ה ונראה), **וחוזר להתלבש בו סוד הנשמה שעזב אותו בעונו, שהטבילה היא סיוע גדול לקניית הנשמה מחדש.** ויש בכוח האדם להרגיש בעצמו את הרוח החדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו בטבילה. **ואחר כך ביציאת האדם מהמקוה כבר נתקנים אבריו ונשמתו, והרי הוא 'חדש' ואין יותר 'לחיצונים' חלק בו** (ידעת חכמה' למהרי"ל פחוביצר שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב).

וכן הוא אצל הגרים, שעל ידי הטבילה לשם גירות, כביכול מתעברת נשמתו ב'בטן' האמהות הקדושות, **שרה רבקה רחל לאה, שיש בשמותיהן יחד י"ג אותיות כמניין התיבה 'אחד', וזה בא לרמז שכל מי שמקבל על עצמו את אחדותו יתברך נעשה בריה חדשה וכאילו נולד מחדש ויצא ממעיהן של האמהות הקדושות.** וזה סוד דברי רבותינו "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי" (ראה גמ' יבמות דף כב ע"א, גמ' יבמות דף מח ע"ב בשם ר' יוסי, גמ' יבמות דף סב ע"א, גמ' יבמות דף צו ע"ב, גמ' בכורות דף מז ע"א בשם ריש לקיש), **כלומר שהוא כמו עובר היוצא ממעי אמו.** וכל זה נעשה אחרי שמלו את הגר בבית הדין ועל ידי כן הרחיקו ממנו את קליפת הנחש של הערלה. כי צריך קודם להוציא את הגר מרשות 'הקליפה' ורק אז הוא יכול לכנס לרשות הקדושה ולקבל 'עול מלכות שמים' בשלימות על ידי פעולת הטבילה לשם גירות, כאשר מכסה כל גופו במים ומכניס עצמו לרשות אחרת היא 'רשות הקדושה', להיות מקושר בשורש הקדושה (יארן עזת' לר' שרגא יאיר מביאליברוק פרשת משפטים דף מא ע"א ד"ה כי תקנה עבד עברי).

זה הטעם שכאשר חטאו בני האדם בדור המבול וקלקלו את העולם במעשיהם הרעים, היה צריך 'להטביל' אותם ואת כל העולם במים. והקב"ה הביא אז מבול שכיסה את כל העולם כולו ואף את ההרים שנאמר "וַיִּהְיוּ הַהָרִים גְּבָרִים וַיִּבְנוּ מִאֵד עַד אֶלְלָא עַל הָאָרֶץ וַיִּבְנוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבָהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם : חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אֲמָה מִלְּמַעְלָה גְּבָרִים הָיוּ וַיִּבְנוּ כָּל הַהָרִים" (בראשית ז, יט-כ) ('חוט של חסד' לר' אליהו הכהן מחבר ספר 'שבת מוסר' פרשת נח ד"ה ויהי הגשם, 'כלי חמדה' לר' שמואל לניאדו בראשית רבה פרשת נח דף ז ע"ב טור ב ד"ה הביאור). **ואז תוקן גנם המבול על ידי הטהרה והטבילה** (ילקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב בחלק אורח חיים ב' נטילת ידיים לסעודה ובציעת הפת ב) **של העולם, כי הארץ נטהרה כאשר נימחו ממנה שלשה טפחים מהאדמה והסתלק ממנה הזוהמא והטומאה, שהיתה מטה את בני האדם אל החומר הגס והעבה ביותר של החומריות ומגבירה את יצרם הרע** (זרע שמשון' לר' שמשון נחמני פרשת נח דף ט ע"א טור א). **וכעין זה היה בשעת קריעת ים סוף שהמים עמדו "מימינם ומשמאלם" (שמות יד, כב) של ישראל, ונחשב שבאו מים במים בבחינת עיבור במעי אמו ועל ידי כן ישראל נעשו בריה חדשה וכאילו נולדו באותו היום** (יאמרי נועם' לר' מאיר הורוביץ מדזיקוב פרשת בשלח אות יב ד"ה וזהו שרמז להם משה).

מקוה הטהרה מכיל **ארבעים סאה** מים כנגד מה שנפגם האדם בעונו, שהרי עיקר זמן יצירתו של האדם הוא בארבעים יום ראשונים במעי אמו (יכתם פוי' לר' שמשון לביא מחבר פיוט 'בר יוחאי' פרשת נח דף סא ע"ב ד"ה כי לימים עוד שבעה). ועל ידי שיעור ארבעים סאה במקוה יכול לסור כוח הטומאה שדבוק באדם (ידעת חכמה' למהרי"ל פחוביצר שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב ד"ה ודע שכל הטבילות). **לכן צריך להקפיד במקוואות על שיעור המים כך שיהיה לכל הפחות ארבעים סאה ולא יהיה חסר משיעור זה אפילו מעט, כדי שהמקוה יהיה נעשה כהוגן ונקנה על ידו טהרה וקדושה. וכן האדם מצדו, לא יעכב את הסרת הטומאה מעליו אלא יזדרז להסיר אותה על ידי טבילה במקוה, כי אם תתיישן הטומאה בנפשו אז יהיה לו קשה אחר כך להפרידה ממנו** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק מח דף קכב ד"ה ויהיה ויהיה בכל הדברים). **וכתבו המקובלים שסגולה לבעל תשובה לטבול במקוה טהרה בכל עת שיוכל, ויכוון כוונה בטבילה להתהוות בריה חדשה, ואז הימים הראשונים של חשבון עוונותיו יפלו וסר מעליו חטאתו, ונעשה כברייה חדשה אחר טבילתו** (יבני יששכר' מאמרי חודש אדר מאמר ג דרוש ו ד"ה והנה עת לדרוש ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק).

הטבלת המת מרחיקה ממנו רוחות רעות ואת חומריות העולם הזה

מטעם זה (מעבר יבקי' לר' אהרן ברכיה ממדינת בחלק שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת) **גם נהגו כל ישראל (מציודת דוד' להרדב"ן מצוה תנה ד"ה שיטבול) לרחוץ את ידיו של המת בשעה שמכניס אותו לקבורה, כשם שרחצו אותם בשעה שבא לעולם** (יספר חסידים' סימן תקס). **ואחר כך מטבילים את המת** (מעבר יבקי' בחלק שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת), **כי על ידי כן בורחות להן הרוחות השורות על הזוהמא שבמת** (מעבר יבקי' בחלק שפתי רגנות פרק יב ד"ה בעת שמסירין), **ומסולקת ממנו**

הטומאה (מצודות דוד' על טעמי המצוות להרבי"ז מצוה תנה ד"ה שיטבול). **ובזה גם מרחיקים מגוף המת ומנשמתו את חומריות העולם הזה**, ומתמעטים השיג והשיח שיש לו בחומריות העולם הזה והוא תאב אז ללבוש בגדים רוחניים ולהתעלות. מטעם זה המת יודע פחות מענייני העולם הזה אחרי הטבילה מאשר לפני הטבילה (מעבר יבק' בחלק שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת).

וכן בתהליך הרחיצה של המת זורקים מים על ראשו ואומרים "מִעֵן גָּנִים בָּאָר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן" (שיר השירים ד, טו) וכן אומרים "אִם רָחַץ אֶדְנִי אֶת צֵאת בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלַם יָדִים מְקַרְבָּה בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעֵר" (ישעיה ד, ז) ומוסיפים "וְיִזְרְקֵנִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְיִטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם" (יחזקאל לו, כה) (מעבר יבק' בחלק שפתי רגנות פרק יב ד"ה בשעת הרחיצה). **ולכן שגור בפי כל לקרוא לרחיצת המתים 'טהרת המת' לפי שבזה הוא נטהר ומתעלה מהעולם הזה** (מעבר יבק' בחלק שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת). וכך היה עם האר"י ז"ל שצוה כי אחרי מותו יקחו את גופו ויטבילו אותו בבית הטבילה. ואכן לאחר שהוא נפטר הולכו אותו החברים לבית הטבילה, ובשעה שהכניסו את גופו הקדוש בתוך המים אמרו לו "ימחול לנו אדוננו ונעשה לו הטבילה". ואז הרכין האר"י ז"ל את גופו עם ראשו וטבל בעצמו בתוך בית הטבילה, והיה הדבר לפלא (ספר הגלגולים' לאר"י ז"ל בסוף חלק ליקוטים ד"ה צוה מורי צ"ל שיעשו לו).

מעלת הטבילה במקוה גדולה מאוד ומביאה קדושה והשגות בתורה

טבילת האדם החי היא צורך גדול (מעבר יבק' בחלק 'אמרי נועם' תחילת פרק יח) **ומעלתה עצומה מאוד** (ליקוטי הלכות' לר' נתן בחלק 'יורה דעה' הלכות הכשר כלים ד' אות כ ד"ה 'יוה שאמר אדוננו') כי הטומאה מטמטמת את ליבו של האדם, עד שהוא נהיה סתום אטום וחתום חדל להשכיל ולהטיב (נפלא יועץ' אות ט ערך טומאה ש"ה ראוי לאדם). **ועוד שהטומאה השורה עליו מגבירה את היצר הרע, והקדושה אינה שורה עליו לעזרו עד שבסופו יכול לחטוא ולפגום בנפשו** (מעבר יבק' בחלק 'אמרי נועם' תחילת פרק יח). ואם אדם לומד תורה בעוד שגופו בטומאה כמו 'טומאת קרי', אזי אי אפשר לו להגיע בשום אופן לגופי תורה ומצוות (מאור ושמש' לר' קלונימוס קלמן אפשטיין פרשת אמור ד"ה במדרש) ואי אפשר לו לכון בתפילתו כראוי בלי שתבלבל אותו מחשבה אחרת. כי הטומאה מטמטמת את לבו בהיותו טמא (ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב ד"ה דע שכל הטבילות). **ואם הוא גם לומד ספרי קבלה בעוד שהוא לא טהור, הרי שיוכל על ידי זה להגיע לאפיקורסות כפי שהיה עם הכת של משיח השקר שבתאי צבי שר"י, שהיו לומדים ספרי קבלה בעוד שהיו טמאים בגופם** (מאור ושמש' פרשת אמור ד"ה במדרש).

לכן צריך האדם להיות טהור בכל עת, שהטהרה על ידי הטבילה היא סיוע גדול לדבק נפשו באלוקים ובעבודתו (ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב ד"ה דע שכל הטבילות) ואי אפשר להיכנס לשום קדושה אלא על ידי הטבילה במים. וכמו שהיה עם כלל ישראל בעת שהתקברו לאביהם שבשמים בשעת קבלת התורה בהר סיני שכולם היו צריכים טבילה במים. וכן הכהנים בעבודתם במקדש היו עולים לטהרה על ידי טבילתן במים (ליקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב בחלק יורה דעה א' דגים ה' אות א, ליקוטי הלכות' לר' נתן יורה דעה א' תולעים ד' אות ג). **ובזה היא גם טהרת הגר הנכנס לדת ישראל, וטהרת אשה לבעלה** (ליקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב בחלק יורה דעה א' תולעים ד' אות ג). **לכן אדם שנטמא בקרי ימהר ויטבול באותו היום שנטמא בו** (אברהם אנכי' לר' אברהם פאלאגי על ספר ירמיה סימן יג ד"ה ראיתי שקוצק), **כי על ידי כן יביא על עצמו קדושה וטהרה** (יושעם אברהם' לר' אברהם פאלאגי על תהלים מזמור נו ד"ה ילב טהור ברא) **ואף יבטל את המזיק שנברא בעוון קרי, ובלבד שיתוודה אז כראוי** (נפארון שמיר' להחיד"א סימן ז אות קד ד"ה מסורת היא' וכתב שיש מסורת כי ניתן לבטל את המזיק באותו היום על ידי מקוה) (ובליקוטי הלכות' לר' נתן מנמירוב בחלק 'יורה דעה' הלכות הכשר כלים ד' אות כ ד"ה 'יוה שאמר אדוננו' כתב בשם רבי ר' נחמן שטוב לשבת בתוך המים שבמקוה עד שכמעט לא יוכל לנשום, שנחשב 'מסירות נפש' ועל ידי כן מתבטלים 'הדינים' וזוכה לרוח חדשה של קדושה עי"ש).

וכבר אמר האר"י ז"ל כי אין דבר יותר מוכרח וצריך לאדם לענין ההשגה כמו הטבילה, כי צריך שיהיה האדם טהור בכל עת (שער רוח הקודש' ד"ה גם א"ל הר"י סאגיס). והאר"י ז"ל עצמו היה מקפיד בכל כוחו וזהר לטבול לטהרה ולא היה מבטלה כלל אף שהיה בגופו חולי קשה שהטבילה מזיקה לו מאוד (שער המצוות' לאר"י ז"ל פרשת כי תצא ד"ה ענין). וכן העיד הבעל שם טוב ז"ל על עצמו שכל המדרגות שהוא זכה להם היה בעבור שהתמיד בטהרת המקוה. **כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, ובלבד שיעשה הכל בכוונה ולא חס וחלילה כמצות אנשים מלומדה** (ליקוטים יקרים' להמגיד ממעריט בדף לו ע"א ד"ה והנה). **ומי שזהיר בטבילת המקוה** (אור צדיקים' למחרי"מ פאפירש סימן לד, לו) **להיות טובל בזמנו** (זכר דוד' מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה 'ויותר בטבילה' מספר ראשית חכמה) **מובטח שלא יזיקו לו המים** (אור צדיקים' סימן לד, לו, זכר דוד' מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה 'ויותר' מיראשית חכמה).

וכפי שהמקוה מטהר את האדם ומוציאו מטומאה לטהרה, כך יהיה לעתיד לבוא שיטהר העולם כולו מטומאתו ויעביר ה' יתברך את רוח הטומאה מכל וכל (יקרבן שבת' לר' בצלאל הדרשן פרק ח ד"ה נראה) וזה מה שנאמר "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נָאֵם יְהוָה צְבָאוֹת אֲכָרִית אֶת שְׁמוֹת הָעִצְבִּים מִן הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רֹחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִּיר מִן הָאָרֶץ" (זכריה יג, ב). ועל זה נאמר "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ עֲצֵת צָרָה" (ירמיה יד, ח) **כי כמו שמקוה המים מעביר מהאדם את 'רוח הטומאה' ומטהרו כיום, כן יהיה בעתיד כאשר ה' יתברך יושיע את ישראל מכל הצרות והגלויות על ידי שיעביר את 'רוח הטומאה' מן הארץ** (מדרש האיתמרי' למחבר 'שבת מוסר' דרוש כג תהלות ח' ד"ה וזהו שאמר) **באלף השישי לבריאת העולם** (אברהם אנכי' לר' אברהם פאלאגי על ספר ירמיהו תחילת סימן יד ד"ה 'מקוה ישראל' בשם 'אגדת אליהו' למחבר 'שבת מוסר') שאז יתקיים "וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדֹמְתְכֶם: וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְיִטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם" (יחזקאל לו, כה) (אברהם אנכי' על ספר ירמיהו תחילת סימן יד ד"ה מקוה ישראל) במהרה בימינו, אמן.

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע alon.torat.haim@gmail.com
המעוניינים להפיץ את העלון הזה באזור מגוריהם
יכולים ליצור קשר במייל או במספר טלפון 052-7675933

העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי
העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי	העלון לילדים נפש רוח ונשמה של פניחס בן אסתר ז"ל העלון מופץ לילדים בן קיימא בבן זכר של: דב נתן בן יובד מרים ז"ל ליאורה בת נטית שרה חיי